

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

296

Vragen van het lid **Moorlag** (PvdA) aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat over *noodvoorzieningen voor het transport van elektriciteit* (ingezonden 30 augustus 2019).

Antwoord van Minister **Wiebes** (Economische Zaken en Klimaat) (ontvangen 9 oktober 2019).

Vraag 1

Kent u het bericht «Netbeheerders gebruiken reservesystemen om aan stroom te voldoen»¹ en herinnert u zich uw antwoorden op eerdere vragen van het lid Moorlag over de voortdurende belemmeringen die de aansluiting van kleinschalige duurzame energieprojecten op het elektriciteitsnetwerk blokkeren (ontvangen 9 april 2019)²?

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Bent u nog altijd van mening dat bij het verlenen van toegang tot het elektriciteitsnet de netbeheerder conform wettelijke en regulatorische uitgangpunten en non-discriminatoir moet handelen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2

Ja.

Vraag 3

Op grond van welke criteria besluit de Autoriteit Consument en Markt (ACM) of de netbeheerder bij het toelaten tot het elektriciteitsnetwerk al dan niet reservesystemen mag gebruiken? Is het daarbij van belang of het een groot dan wel klein project betreft?

¹ <https://www.bnr.nl/cookiewall?target=%2Finfrastructuur%2F10388203%2Fnetbeheerders-gebruiken-reservesystemen-om-aan-stroom-te-voldoen>

² Aanhangsel van de Handelingen, 2018–2019, nr. 2240

Antwoord 3

De ACM heeft in twee gevallen een ontheffing verleend van de bepaling in de Netcode elektriciteit waarin verplicht gesteld wordt het net redundant uit te voeren. In beide gevallen gaat het om een ontheffing voor een korte periode, die de netbeheerder de gelegenheid moet geven om alsnog de investeringen in het net uit te voeren.

De verplichting om het net redundant uit te voeren, geldt alleen voor het hoogspanningsnet. Als er een capaciteitsknelpunt in het hoogspanningsnet is, kan de netbeheerder van dat net een ontheffing van de redundantie-eis aanvragen. De netbeheerder bepaalt dus in welke gevallen hij een ontheffing nodig heeft en of hij een ontheffing aanvraagt bij de ACM. De ACM staat dit enkel tijdelijk toe. Bij het verlenen van een ontheffing toetst ACM of de ontheffing in het desbetreffende gebied een tijdelijke oplossing biedt waarin de netbeheerder op korte termijn wel aan het wettelijke kader kan voldoen. Dit kan door het inzetten van de procedures voor congestie-management en/of indien nodig investeringen te doen voor de uitbreiding van het net. Als ontheffing wordt verleend, kunnen zowel grote als kleine projecten profiteren van de extra capaciteit die daardoor beschikbaar komt.

Ik heb daarom mijn brief van 28 juni jl.³ aangegeven dat met de inwerkingtreding van de wet van 9 april 2018 tot wijziging van de Elektriciteitswet 1998 en van de Gaswet (hierna: wet voortgang energietransitie), de mogelijkheid in de wet is opgenomen om bij algemene maatregel van bestuur vrijstelling te geven van de eis dat het landelijke hoogspanningsnet redundant moet worden uitgevoerd. Hierbij wordt gedacht aan een bepaling dat hoogspanningsnetten voor het transport van productie van elektriciteit niet redundant behoeven te zijn. Hierdoor kan (met name voor duurzame opwek) enige ruimte op het net worden gecreëerd, zonder dat daarmee de leveringszekerheid van elektriciteit in gevaar komt. Ik ben in overleg hierover met de ACM en netbeheerders. Ik verwacht dat deze algemene maatregel van bestuur eind dit jaar geconsulteerd zal worden en zal deze op dat moment ook aan uw Kamer toesturen. Zowel grote als kleine projecten profiteren van de extra capaciteit die door deze vrijstelling beschikbaar komt.

Vraag 4

Waarop is de keuze gebaseerd om voor grote bedrijven wel en voor kleine initiatieven zoals de VV Nieuw Buinen het niet toe te staan dat er reservesystemen voor het transport worden ingezet?

Antwoord 4

De aanname dat grote bedrijven eerder gebruik kunnen maken van reservecapaciteit dan kleine initiatieven, klopt niet. De grootte van het project is geen bepalende factor voor het wel of niet verlenen van een ontheffing van de redundantie-eis. Alvorens een ontheffing aan te vragen bij de ACM, toetst de netbeheerder of deze ontheffing een tijdelijke oplossing biedt om congestie-management en/of verzwarende toe te passen.

Met de inwerkingtreding van de bovengenoemde algemene maatregel van bestuur onder de wet voortgang energietransitie geldt deze uitzondering op de redundantie-eis generiek, waardoor een aanvraag voor een ontheffing niet meer nodig is. Ik verwacht deze inwerkingtreding begin 2020.

In het geval van vv Nieuw Buinen kan de opgewekte elektriciteit niet worden ingevoerd op het net omdat de 110kV hoogspanningslijn bij de stations Stadskanaal en Musselkanaal momenteel onvoldoende capaciteit heeft. Extra capaciteit kan worden verkregen door de reservestrook van de hoogspanningslijn in te zetten. Hiervoor moet de ACM een ontheffing voor verlenen. TenneT heeft een volledige ontheffingsaanvraag in concept gereed. Deze aanvraag ligt nu bij Enexis voor de verplichte zienswijze van direct aangeslotenen. In oktober wordt de ontheffingsaanvraag formeel ingediend bij de ACM. De ACM beoordeelt deze aanvraag en toetst of een ontheffing gerechtvaardigd is. Indien de ACM akkoord gaat met de ontheffing dan kan de reservestrook van de hoogspanningslijn worden gebruikt. Hiermee komt er 500 MW aan extra capaciteit vrij in de regio's rondom Stadskanaal en Emmen. Deze extra capaciteit wordt verdeeld over de stations in het genoemde gebied, waaronder de stations Stadskanaal en Musselkanaal.

³ Kamerstuk 30 196, nr. 669

Hierdoor kan Enexis extra initiatieven met duurzame opwek aansluiten. Indien de ACM aan TenneT de ontheffing van de redundantie-eis verleent, dan zal het station Stadskanaal voldoende ruimte hebben om naar verwachting de opwek van vv Nieuw Buinen aan te kunnen sluiten.

Vraag 5

Deelt u de mening dat vanwege het behalen van de doelstellingen voor duurzame energie en het behouden van draagvlak voor de energietransitie het frustrerend is dat initiatieven voor grote en kleine duurzame energieprojecten niet van de grond kunnen komen omdat er geen transportcapaciteit is? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

In bovengenoemde brief aan de Kamer heb ik u geïnformeerd over de stand van zaken betreffende de transportschaarste. Zoals ik in de brief heb vermeld, groeit momenteel de vraag naar transportcapaciteit harder dan de nodige verzwaringen en uitbreidingen van het elektriciteitsnet voor de integratie van hernieuwbaar opgewekte elektriciteit. Ik heb daarom een uitgebreid pakket aan maatregelen in de brief opgenomen waarmee ik samen met de betrokken partijen deze problemen tracht in te perken. Hierbij is het van groot belang dat de opwek van hernieuwbare energie blijft groeien zonder een belemmering te vormen voor de betrouwbaarheid van het net. Het Rijk speelt hier een grote rol in, maar ik vraag ook veel van de netbeheerders, de marktpartijen en van de decentrale overheden. Alle betrokkenen hebben een bijdrage te leveren aan een oplossing voor deze problematiek. Daarnaast ben ik altijd bereid om nieuwe oplossingsrichtingen te bezien en te verkennen. Ik blijf dan ook in overleg met alle partijen.

Begin 2020 zal ik u hierover weer nader informeren.

Vraag 6

Deelt u de mening dat ook voor kleinschalige duurzame energieprojecten die niet tot stand dreigen te komen vanwege een gebrek aan transportcapaciteit het tijdelijk gebruik van reservesystemen een oplossing kan vormen? Zo ja, waarom en wilt hierover met de netbeheerders en de ACM in overleg treden? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Ja, deze mening deel ik. Ik wil nogmaals benadrukken dat de ruimte die de ontheffing van de redundantie-eis op het net creëert, beschikbaar komt voor alle projecten. Netbeheerders dienen zich, conform artikel 23, tweede lid Elektriciteitswet 1998, te onthouden van iedere vorm van discriminatie bij het voorzien van aansluitingen. Ondanks dat er niet gediscrimineerd wordt, worden bij netten waar een beperkte capaciteit is, kleine leveranciers eerder toegelaten op het net vanwege de inpassingsproblematiek. Daar waar gebieden (bijna) vol zijn, zullen kleine initiatieven logischerwijs eerder nog passen dan grote initiatieven.